

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1978

BRNO 1980

schliessen und in den übrigen sechs /77/ Fällen kann das Geschlecht der Verstorbenen nicht bestimmt werden. Vermessen konnte ein Kinder- und ein Frauenschädel werden. Mit Rücksicht auf den schlechten Erhaltungsstand der Knochen und auch mit Rücksicht darauf, dass einige Gräber durch den Bau der Kirche gestört wurden, kann nicht ausgeschlossen werden, ob einige Schädelbruchstücke aus Grab Nr. 65 nicht zu den postkranialen Skeletten aus den Gräbern Nr. 58 und 59 gehören, wo wiederum umgekehrt fast keine Schädelbruchstücke gefunden wurden.

ZJIŠŤOVACÍ SONDÁŽ NA KLÁŠTEŘE-HRADISKU V OLOMOUCI

/okr. Olomouc/

Vít Dohnal, Krajské vlastivědné muzeum, Olomouc

/Obr. 22 /

V létě 1978 provedlo archeologické oddělení olomouckého muzea zjišťovací sondáž v prostoru Klášter-Hradisko a to severovýchodně a severně od komplexu barokních budov. Sondovali jsme jednak mimo areál bývalého kláštera za jeho ohradní zdi, totiž východně od silnice, vedoucí po východním obvodu lokality k továrně Farmakon, jednak uvnitř někdejších klášterních zahrad, nedaleko od pozemků školního statku. Účelem průzkumu mimo klášter bylo zjistit, jakého původu je nápadná terénní vlna, která se táhne v délce asi 60 m těsně podél zmíněné silnice. Při povrchové prohlídce útvar působí dojmem valu, který mohl chránit klášter od východu, a který se přibližně v úrovni vjezdu do školního statku stáčí k západu a ztrácí se pod silničním tělesem. Valovitý násyp jsme prořízli sondou, která ukázala, že hlavní hmotu vyvýšeniny tvoří pouze jemná hnědá hlína bez jakýchkoliv stop po destrukci, na niž bychom museli narazit, mělo-li by jít skutečně o umělou fortifikaci. Ve zmíněné hnědé hlíně se našly pouze dva střepy z velkého hrnce s plastickou lištou na podhrdlí, datovatelné na konec 11. a do 12. století. V nedávné době bylo do hlinitého jádra valovitého útvaru uloženo velkopříměrové betonové potrubí. Níže pod hnědou hlínou začíná už tenká vrstva spraše, pokrývající štěrkové podloží /náplavový štěrk/. Je tedy zřejmé, že vyvýšenina je přírodního původu, ale vzhledem k tomu, že hned za ní původní terén klesal, mohlo být této přírodní bariéry využito jako přirozené ochrany klášterní lokality oproti mnohem nižšímu plochému terénu na východní straně.

Uvnitř klášterního areálu, na pozemcích nynější nemocnice jsme sondovali na čtyřech místech a pátá sonda nemohla být dokončena /přesná poloha sond je zakreslena v náleзовé zprávě, uložené v archeologickém oddělení KVMO a v AÚ Brno/. V sondách umístěných hned za ohradní zdi, tedy nejbližší k valovité vyvýšenině, se objevila silná vrstva novověkých navážek se stavební ssutí, jimiž byl původní terén zvednut o 120 cm i více, takže prohlubení, která se táhla kolem této části klášterních pozemků, zmizela. Poněkud dál k západu /od ohradní zdi směrem dovnitř zahrad/ ssutová navážka už nebyla, ale pod hnědou povrchovou hlínou začínala v hloubce kolem 100 cm černá kulturní vrstva s keramikou ze 12. - 13. století. V této asi 40 cm silné vrstvě se našel i kus tzv. železné lupy, související patrně s místní raněstředověkou výrobou železa. Černá kulturní vrstva se pak mění v šedivou hlínu /40 cm/ bez nálezů, pod níž začíná intaktní spraš, pokrývající v tenké vrstvě náplavový říční štěrk. V nejzápadnější sondě /asi 50 m od ohradní zdi/ byl podní profil podobný až na to, že raněstředověká kulturní vrstva byla poněkud světlejší a do ní byla zahloubena menší mělká prohlubení se střepy datovatelnými do 14. - 15. století.

Provedená sondáž potvrdila dřívější zkušenosti z průzkumu, provedeného B. Novotným /B. Novotný, Výzkum v Olomouci-Hradisku, PV 1959, Brno 1960, 127-128; též, K otázce osídlení olomouckého kopce a Klášter-Hradiska ve střední a pozdní době hradištní, PA LV 1961, 402-404/. I nyní jsme zjistili stopy pouze osídlení raněstředověkého a pozdějšího, ale starší nálezy se ani tentokrát nepodařilo zachytit.

Feststellungssondage auf Kloster-Hradisko in Olomouc /Bez. Olomouc/. Im Sommer 1978 führte die archäologische Abteilung des Olmützer Museums eine Feststellungssondage im Raume des bekannten Klosters durch, das in den Jahren 1077-1078 unweit des Sitzes des Olmützer Teilfürsten gegründet wurde. Die Sondage konzentrierte sich auf den Raum nordöstlich und nördlich von dem Komplex der barocken Bauten des einstigen Klosters, wo insgesamt fünf Sonden gelegt wurden. Unter den neuzeitigen Aufschüttungen hat man eine Kulturschicht mit Keramik aus dem Ende des 11. - 12. Jahrhunderts festgestellt und in einer Sonde hat man eine kleine Eintiefung mit Scherben aus dem 14. - 15. Jahrhundert erfasst. Mittelburgwallzeitliche Funde waren nicht einmal diesmal gewonnen worden. /Zu ähnlichen Ergebnissen führten bereits die Sondagen im Jahre 1959: B. Novotný, K otázce osídlení olomouckého kopce a Klášter-Hradiska ve střední a pozdní době hradištní, PA LV 1961, 402-404/.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1978

Vydává	: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor	: akademik Josef Poulík
Redaktoři	: dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady	: dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby	: doc. dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě	: železná motyka ze slovanského sídliště u Palonína
Tisk	: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov, provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo	: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis	: 450 kusů - neprodejné

Obr. 22

Olomouc /okr. Olomouc/ - Klášter Hradisko. 1 - 3, 6 - 7 mělká jáma v sondě 5; 4 - 5 kulturní vrstva v sondě 3. - Kloster Hradisko. 1 - 3, 6 - 7 seichte Grube in Sonde 5; 4 - 5 Kulturschicht in Sonde 3.